

II. správa SNB
analytický odbor

Čj.:CB-0077/86/03-89

V Praze dne 28.4.1989

Výtisk č. : 2

Přílohy : 2/2

Denní situační zpráva č. 86/89 ze dne 28.4.1989

K bodu 2 a) : ∅

K bodu 2 b) : viz příloha č. 1.

K bodu 3) : ∅

K bodu 4) : viz příloha č. 2.

Vyhotovena 4x fotokopie:

č. 1 - OAI VOS

č. 2 - DOKO

č. 3 - I. ZN **Zničeno**

č. 4 **Zničeno**

č. 5 **Zničeno**

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL

[REDACTED]
Příloha č. 1.

k Čj.:CB-0077/86/03-89

k bodu 2 b)

Rozdělovník č. 1.

Dne 13.4.1989 se sešel Zdeněk JIČÍNSKÝ s bývalými právníky FMZ Karlem DUDOU a Milanem LIŠKOU, kterým nabízel funkci předsedy právní komise tzv. Čs. helsinského výboru. Oba jmenovaní tuto nabídku odmítli s tím, že ještě pracují.

K Čs. helsinskému výboru se JIČÍNSKÝ dále vyjádřil, že jeho registrace nepřichází v současné době v úvahu a tato je podmíněna změnou právní úpravy ČSSR. Do činnosti právní komise ČSHV má být zapojen i jistý Vladimír PAVLÍČEK / zatím neustanoven/, který se rovněž podílí na zpracovávání písemných materiálů z oblasti shromažďovacího a spolčovacího práva, společně s JIČÍNSKÝM.

K "OBRODĚ" JIČÍNSKÝ uvedl, že se jedná o anachronismus, není podpora koncepce OBRODY a opakování roku 1968 není možné. Podle jeho vyjádření měl být Vojtěch MENCL za HROMÁDKOU, aby se zapojil do činnosti OBRODY a nabídl mu možnost stát se ministrem vnitra. Dále JIČÍNSKÝ uvedl, že se začíná aktivizovat bývalý předseda vlády ČERNÍK, který projevuje zájem o současné dění. Tuto otázku JIČÍNSKÝ dále nerozvedl.

Poznatek byl získán dne 17.4.1989 Pramenem č. 1 a je hodnocen jako pravdivý. K uvedeným osobám jsou realizována opatření dle schválených plánů AOR v akcích.

Příloha č. 2.

k Čj.:CB-0077/86/03-89

K bodu 4)

Rozdělovník č. 1.

Pracovníci Smetanova divadla v Praze všeobecně hovoří o tom, že národní umělkyně Jiřina ŠVORCOVÁ nesouhlasí s bezpečnostními opatřeními při likvidaci protisocialistických vystoupení na Václavském náměstí. Zároveň souhlasí s podpisovou akcí, kterou v průběhu ledna 1989 zahájili pražští umělci, kdy odsuzovali zákroky VB,LM, odsouzení HAVLA a dalších disidentů.

ŠVORCOVÁ byla seznámena s obsahem dopisu a bylo jí nabídnuto, aby se svým podpisem připojila k této formě protestu. Přímý návrh odmítla s tím, že by to nebylo vhodné z funkce, kterou zastává. Svůj protest chce vyjádřit tak, že odejde z veřejných funkcí v rámci NF. Do současné doby však není rozhodnuta, jakým způsobem bude tento odchod realizovat / politické neshody, zdravotní důvody a pod. /. Na její uvolněnou funkci má být jako jeden z kandidátů navržen Josef VINKLÁŘ.

Poznatek byl získán dne 26.4.1989 Pramenem č. 1, který je hodnocen jako seriózní.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.7.2006 podle § 57 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

245

K informaci N. II. S. 84B
Spolu s -DI- dne 24. 4. 1989.
- přijat -

II. správa SNB
Analytický odbor

V Praze dne 27. 4. 1989

Informace o názorech
k májovým oslavám v Praze

V souvislosti s nadcházející oslavou 1. máje 1989 v Praze se šíří mezi občany různé negativní názory, nepodložené informace a dohady následujícího obsahu:

- v teritoriu Prahy 4 je rozšiřován mezi občany slogan: "Stušní lidé nejdou 1. máje do průvodu",
- mezi zaměstnanci DILIA se v posledních dnech začaly šířit zprávy, že signatáři Charty a členové dalších nelegálních seskupení připravují využití 1. májové manifestace k prosazení svých cílů. Rovněž mají rozvíjet různé transparenty se svým programem a požadavky.

Většina zaměstnanců DILIA je rozhodnuta odmítnout svoji účast na uvedené manifestaci, protože očekávají nekompromisní zásah orgánů SNB proti narušitelům oslav.

Mezi zaměstnanci uvedeného podniku je dále rozšiřována fáma, že ÚV KSČ sám upozorňuje různé organizátory v národních podnicích a institucích na možnost zásahu jednotek SNB v případě účasti a provokace disidentů. Z tohoto důvodu také ÚV KSČ údajně vydal prohlášení, aby se letošního prvomájového průvodu zúčastnily pouze vybrané osoby, zejména muži, bez nezletilých dětí.

- Zástupci NMS /ČERNÝ, HRDLIČKA/ a představitel ČESKÝCH DĚTÍ /PLACÁK/ informovali prověřený pramen, že vzhledem k vývoji vnitropolitické situace v ČSSR nemohou různé "nezávislé iniciativy" společně vystoupit v prvomájovém průvodu. NMS a ČESKÉ DĚTI se proto rozhodly, že jejich příznivci se jako jednotlivci nebo dvojice včetně do větších skupin manifestujících občanů /předpokládají svoji anonymitu/, kde rozvinou transparenty s nápisy: "Chceme svobodu, demokracii" atd.
- Zpravodajským prostředky S-StB Hr. Králové bylo zjištěno, že dne 1. května 1989 má dojít k soustředění závadové mládeže, stoupenců undergroundu a Charty na Václavském náměstí v Praze. Hlavním záměrem organizátorů je zajistit masovou účast osob z celé ČSR k narušení prvomájové manifestace. Skandovaným potleskem hodlají rušit projev generálního tajemníka ÚV KSČ.

Další poznatky a informace byly zpracovány v DI a IVS II. S-SNB.

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 2008 podle úředního předpisu

II. správa SNB
analytický odbor

V Praze dne 29. 4. 1989

Výtisk č.: 1

Sekretariát operačního štábu FMV

P R A H A

cestou JOS

Věc: Poznátky k narušení májových oslav zjištěné v období od
28. do 29. 4. 1989

Dne 27. 4. 1989 při styku Karla COURALA (aktivně činný v "Hnutí za občanskou svobodu") z Brna se zatím neustanoveným mužem COURAL uvedl, že členové HOS a dalších iniciativ jsou připraveni na 1. máj. Transparenty z textilu jsou již hotové a na výrobu papírových přijdou do jeho bytu dne 29. 4. 1989 další osoby. Transparenty mají být na téma "političtí vězni". Dále byla řešena otázka rozdání transparentů na seřadišti, vklínění se do průvodu a rozvinutí transparentů před tribunou. Podle COURALA se má akce zúčastnit asi 150 osob se 40-ti transparenty.

Dne 29. 4. 1989 se v bytě COURALA sešlo kolem 16-ti osob, které se zabývaly malováním transparentů rozměrů 1 x 2 metry. Transparenty byly předány přítomným osobám, které je mají přinést na seřadiště. Transparenty mají rovněž ekologický podtext, což vyplývá ze zjištění nápisu jednoho z nich "Coca cola - voda z Rožínky, to je ono". Jde o upozornění na možnost radioaktivní vody.

Podle definitivní domluvy se má celá skupina vklínit jako celek do prvomájového průvodu.

Dne 28. 4. 1989 byla realizována bezpečností akce k prvnímu výročí úmrtí Pavla WONKY ve Vrchlabí v souvislosti s povolenou zádušní mší. Mše se zúčastnilo asi 70 osob a přes snahu umožnit vystoupení aktivistů "Charty 77" (což bylo odmítnuto duchovním ŠPELDOU) proběhla bez rušivých momentů.

Po skončení mše asi 50 osob odešlo k hrobu WONKY, kde jeho bratr Jiří WONKA vystoupil s prohlášením, "Vzpomínka na Pavla WONKU". Mezi přítomnými byl i sign. CH-77 Stanislav DEVÁTÝ. V 19.00 hodin se osoby rozešly. K narušení klidu a pořádku nedošlo.

Dle sdělení studenta 3. ročníku DAMU Ondřeje STÝBLA (1964) mají dne 1. května proběhnout v pěti větších městech ČSR akce pořádané tzv. Iniciativou kulturních pracovníků. Konkrétně jmenoval města Slaný a Žatec. Prvomájové průvody v těchto městech mají být zneužity k demonstraci za propuštění Václava HAVLA z vězení.

Nelegální církev v čele s ing. PELIKÁNEM připravuje v Olomouci dne 1. května blíže nezjištěnou akci. Do Olomouce má přijet početná skupina laiků, stoupenců a signatářů CH-77, mezi nimi i Stanislav DEVÁTÝ. Celkem má přijet asi 50 osob. Obdobná akce, i když ne v takovém měřítku jako v Olomouci, se má 1. května uskutečnit rovněž ve Šternberku.

Z prostředí nepřátelských sil v Plzni byl zjištěn prvotní zatím neprověřený poznatek, že vystoupení nezávislých iniciativ dne 1. května v Praze bude předcházet jejich sraz kolem 12.00 hodin v restauraci "Bonaparta" v Praze. Odkud mají stoupenci nezávislých iniciativ odejít na pražský Hrad, kde se předpokládá manifestace s projevem. Poté je počítáno s pochodem na Václavské náměstí, kde bude manifestace pokračovat. Při projevu se má angažovat Miroslav JÍREC z Karlových Varů. Vystoupení se má zúčastnit větší množství osob.

V Plzni byly nalezeny dva letáčky, oznamující, že dne 6. 5. 1989 v 17.00 hodin se uskuteční v Plzni demonstrace.

Dne 26. 4. bylo na MěNV Plzeň doručeno známení, že 6. 5. v 17.00 hodin se na náměstí Míru v Plzni bude konat protifašistická demonstrace k uctění padlých amerických vojáků. Za iniciativu k uctění padlých US vojáků mluví Jiří ŠAŠEK, Jan RAMPICH a Jindřich KOLÁŘ z Plzně.

Mezi zaměstnanci s. p. Plynostav Pardubice, závod Chomutov se hovoří o tom, že přechodem na státní podnik dojde ke snížení platů o cca 40 % a rovněž ke snížení počtu zaměstnanců. Z tohoto důvodu vyzývají někteří zaměstnanci k bojkotu oslav 1. máje v Chomutově. Při průběhu hodlají narušit jeho průběh tak, že na veřejnosti odhodí transparenty a vlajky, čímž vyjádří nesouhlas se současnou politikou.

Klub právní podpory plánuje setkání dne 1. 5. v 08.00 hodin před restaurací Černý pivovar na Karlově náměstí. Členové "Klubu" se mají na setkání dostavit s transparenty, které si sami zhotovili.

V rámci preventivních opatření byl u Labora KOHOUTA zajištěn tištěný plánec seřadišť účastníků pronájemového průvodu, do kterého byly rukopisem vyznačeny názvy nepřátelských struktur - Charty 77, Hnutí za občanskou svobodu, Demokratická iniciativa, Klub právní podpory, Nezávislé mírové sdružení a České děti.

Zpracoval: kpt. Rostislav HOSEK

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍHO
Zrušen stupeň utajení (svazkový dnem)

115
47

II. správa SNB
analytický odbor

V Praze dne 30.4.1989

Výtisk číslo : 2
Počet listů : 3

Sekretariát operačního štábu FMV

P r a h a
cestou ÚOS

Věc : Poznatky k možnému narušení májových oslav zjištěné
v průběhu operačního dne 30.4.1989.-----

Tzv. nezávislá iniciativa "Hnutí za občanskou svobodu" připravuje pro pražský prvomájový průvod vystoupení mladých přívrženců s transparenty a hesly, čímž plní směrnice BATTĚKA a UHLA. V Praze se mají mladí lidé z nezávislých iniciativ shromažďovat nejen na Václavském náměstí, ale i na přístupových cestách k němu, zejména na stanicích metra "Hlavní nádraží" a "I.P. Pavlova".

Obdobné akce se připravují v Brně a Olomouci.

(I. správa SNB)

Rozhlasová stanice Svobodná Evropa ve svém večerním vysílání dne 27. dubna 1989 zveřejnila dokument CHARTY 77 č. 34, ve kterém se mimo jiné konstatuje, že část aktivistů čs. nezávislých iniciativ považuje, vzhledem k "okázalému ignorování" svých petičních akcí státními orgány, za nutné upozornit na problematiku politických vězňů v ČSSR nějakým viditelným způsobem. Nová zákonná opatření však občanům ještě více ztěžují

legálně se shromažďovat. Část aktivistů čs. nezávislých iniciativ si tudíž klade otázku proč nevyužít legální možnosti, které ještě zůstávají, proč pomocí transparentů či jiným nenásilným způsobem neupozornit v prvomájovém průvodu na neutěšený stav naší společnosti, na nezákonné porušování lidských práv. CHARTA 77 v této souvislosti připomíná, že právo svobodně vyjádřit svůj názor, navíc na povoleném shromáždění, je naprosto legitimní a v souladu s čs. zákony i s původním smyslem prvomájových oslav. Využívá proto příležitosti a "důrazně upozorňuje" státní orgány, aby toto nezadatelné právo občanů "vzaly laskavě na vědomí". Podepsáni Tomáš HRADÍLEK, Dana NĚMCOVÁ, Saša VONDRA - mluvčí CHARTY 77.

Ve večerním vysílání následující den RSE dále zveřejnilo stanovisko Mírového klubu J. LENNONA k 1. máji 1989, ve kterém se mimo jiné konstatuje, že za stavu nesvobodné společnosti se mohou umlčování aktivisté jmenovaného klubu omezit jen na vyjádření občanských postojů. Dotyčné stanovisko končí hesly : "Svobodu politickým vězňům, 1. máj s občanskými iniciativami, dejme šanci svobodě". Podepsán je Heřman CHROMÝ

Rozhlasová stanice Svobodná Evropa ve svém večerním vysílání dne 29. dubna 1989 publikovala prohlášení občanské iniciativy České děti k 1. máji, které mimo jiné obsahuje následující sdělení : "Jelikož současné vedení prakticky postavilo mimo zákon jakékoli formy občanského protestu, v naprostém protikladu s Ústavou ČSSR, chceme se s transparenty požadujícími propuštění Tomáše DVOŘÁKA, Hany MARVANOVÉ, Ivana JIROUSE, Václava HAVLA, Jany PETROVÉ, Oty VEVERKY a dalších čs. politických vězňů zúčastnit prvomájového průvodu".

Obsah výše uvedených pořadů RSE byl otištěn v monitoru Čs. rozhlasu a dále již nebyl publikován.

Dne 30.4.1989 v dopoledních hodinách byl na náměstí Bratří Synků v Praze na stanici MHD nalezen nalepený kancelářský štítek, na kterém byl strojopisný text : "Stoupenci nezávislých občanských iniciativ slaví 1. máj letos na Letné".

Dne 30.4.1989 byl na zastávce MHD v Olbrachtově ulici na stanici metra Budějovická v Praze nalezen leták formátu A 4 s názvem "Více socialismu!", ve kterém pisatel kromě kritiky poměrů v ČSSR vyzývá k občanské odvaze a aktivitě a žádá o povolení tiskového orgánu s názvem HLAS LIDU s cílem rozvinout činnost přípravného výboru Čs. strany socialismu (ČSSS).

Přípravný výbor ČSSS zve v závěru letáku všechny příznivce ČSSS k účasti na oslavách 1. máje a jako místo jejich srazu určuje prostor u sochy knížete Václava na Václavském náměstí v 9.00 hodin.

Stejně letáky byly nalezeny též den v poledne na stanici metra Kačerov.

(Správa StB Praha)

Vypracoval : mjr. Jiří KULHÁNEK